

CYNGOR SIR YNYS MON

Adroddiad at:	Pwyllgor Craffu Corfforaethol
Dyddiad:	06 Gorffennaf 2015
Testun :	Trefniadau'r Awdurdod Lleol i gefnogi diogelu plant - Swyddfa Archwilio Cymru Rhagfyr 2014
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Cyng. Aled Morris Jones
AWDUR YR ADRODDIAD: Ffôn: E-bost:	Anwen Huws Pennaeth Gwasanaethau Plant 01248751811 AnwenMHughes@ynysmon.gov.uk

1.0 Argymhellion

- A1 Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu gytuno fod y camau gweithredu a nodir yn Atodiad 2, yn debygol o alluogi'r Awdurdod Lleol i gydymffurfio gyda'r argymhellion a wnaed gan Swyddfa ArchwilioCymru.
- A2 Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu gytuno monitro cydymffurfiad gyda'r gofynion, ac i ddal y Cyfaarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn atebol am eu cyflawni

2.0 Rhesymau

- 2.1 Yn ystod Mawrth - Mai 2014, cwblhaodd Swyddfa Archwilio Cymru adolygiad o'n trefniadau sicrwydd ac atebolrwydd ar gyfer sicrhau fod trefniadau corfforaethol priodol ar gyfer diogelu plant wedi ei sefydlu ac yn gweithio'n effeithiol. Mae'r adroddiad ynghlwm yn Atodiad 1 ac yn cynnwys nifer o argymhellion gwella
- 2.2 Mae'r Awdurdod Lleol wedi mabwysiadu ei bolisi diogelu a'r cynllun gweithredu cysylltiedig. Mae Bwrdd Diogelu Corfforaethol wedi cael ei sefydlu. Mae cytundeb rhwng argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru a chynllun gweithredu yr Awdurdod Lleol
- 2.3 Gofynnir i'r Aelodau nodi fod yr Adroddiad Diogelu Plant blynyddol a gyflwynwyd i Bwyllgor Craffu ar 14 Ionawr 2015 yn dangos fod yr Awdurdod Lleol wedi cwblhau nifer o'r materion a adnabuwyd. Mae hyn hefyd wedi ei gadarnhau yn Atodiad 2.
- 2.4 Mae adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru yn adnabod tra bod gan yr Awdurdod Lleol nifer o brosesau a threfniadau mewn lle, bod angen i'r awdurdod lleol.

- i) Gwblhau ei gynllun gweithredu diogelu.
- ii) Cynyddu perchenogaeth o'r agenda diogelu ar draws y sefydliad.
- iii) Sefydlu'n gadarn y sicrwydd trefniadol o'i swyddogaeth diogelu yn y fframwaith rheoli perfformiad, rheoli risg a chynllunio busnes ar gyfer y sefydliad.
- iv) Sicrhau y dylai sefydlu trefniadau sgrwtini ffurfiol rheolaidd o'r mesurau diogelu fod yn flaenoriaeth ynghyd â chydymffurfiaeth gyda gwaith archwilio mewnol rheolaidd ar ddiogelu.

Gweler y rhestr lawn o argymhellion ar dudalen 8 yr adroddiad yn yr atodiad.

Anwen Huws
Pennaeth Gwasanaeth
27.04.15

Atodiad 2

Argymhellion – Trefniadau Awdurdodau Lleol I Gefnogi Diogelu Plant – Swyddfa Archwilio Cymru (Rhagfyr 2014)

Beth sydd angen i ni ei wneud?	Sut byddwn ni'n gwneud hyn?	Pwy?	Erbyn pryd?	Beth yr ydym wedi ei wneud?
Dylid cwblhau a gweithredu cyn gynted ag sy'n bosibl drefniadau ar gyfer y broses o sgrwtineiddio'n effeithiol yr holl agweddau ar ddiogelu plant.	Sefydlu'r Bwrdd Diogelu Corfforaethol gyda Chylch Gorchwyl ac aelodaeth y cytunwyd arno.	Cyfarwyddwr Cymuned	31.04.15	Cwblhawyd
Dylid cwblhau gwaith ar y Cerdyn Sgorio Diogelu Corfforaethol cyn gynted ag sy'n bosibl a dylai gynnwys Cardiau Sgorio Diogelu penodol o bob Adran a maes gwasanaeth.	Rhaid i bob PG nodi Blaenoriaethau Diogelu a fydd yn cael eu cynnwys yn eu Cynlluniau Cyflawni Gwasanaeth 2015 - 16 a'u monitro'n unol â'r trefniadau Busnesa Rheoli Perfformiad Corfforaethol.	Pob Pennaeth Gwasanaeth	31.04.15	Cwblhawyd

	Datblygu'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer diogelu y byddir yn adrodd arno yn unol â'r trefniadau Busnes a Rheoli Perfformiad Corfforaethol.	Pennaeth Gwasanaeth Plant a'r Rheolydd Busnes a Pherfformiad (Corfforaethol)	31.04.15	Cwblhawyd
Dylid rhoddi blaenoriaeth i sefydlu trefniadau craffu ffurfiol ar gyfer diogelu ynghyd â chadarnhau'r gwaith y mae Archwilio Mewnol yn ei wneud yn rheolaidd ar ddiogelu.	Bydd Adroddiad Corfforaethol ar Ddiogelu'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol bob blwyddyn.	Pennaeth Gwasanaethau Plant	31.03.16	Cwblhawyd Ionawr 2015
	Bydd Adroddiad Diogelu Corfforaethol yn cael ei gyflwyno i'r Byrddau Diogelu Rhanbarthol bob blwyddyn.	Pennaeth Gwasanaethau Plant	31.03.16	Cwblhawyd Ionawr 2015
	Swyddog 151 y Cyngor Sir i sicrhau bod y pwyllgor archwilio yn ystyried yr adroddiad diogelu blynyddol ac yn sicrhau bod yr aelodau yn sgriwteiddio'n ffurfiol ac yn rheolaidd y	Swyddog 151 y Cyngor Sir		31.03.16

	meysydd hynny sy'n peri pryder penodol.			
	Cytuno ar y gwaith Archwilio Mewnol y mae angen ei wneud ar ddiogelu.	Swyddog 151 y Cyngor Sir	31.03.16	Cynhaliwyd trafodaethau cychwynnol gyda swyddog archwilio. Wedi ei gynnwys yn y rhaglen archwilio ar gyfer 2016.
Dylid cynnwys yn y gweithdrefnau Craffu newydd ymwybyddiaeth o'r cysyniad a'r gweithdrefnau sy'n ymwneud â system rheoli risg gynhwysfawr.	Mae trefniadau Rheoli Risg Corfforaethol wrthi'n cael eu datblygu / eu cymeradwyo ar hyn o bryd sy'n golygu y bydd rheoli risg wedi ei alinio â'r trefniadau Busnes a Rheoli Perfformiad Corfforaethol. Darperir hyfforddiant i PG a rheolwyr gwasanaeth allweddol. Mae cofrestrau corfforaethol a chofrestrau gwasanaeth	Swyddog Risg y Cyngor a PG	31.03.15	Ar y gweill

	wrthi'n cael eu datblygu.			
Dylid creu swydd newydd sef Prif Swyddog Diogelu a lleoli'r swyddog mewn safle priodol yn y strwythur Rheoli Corfforaethol.	Recriwtio a phenodi i'r swydd.	Pennaeth Gwasanaethau Plant	31.03.15	Cwblhawyd
Dylid cwblhau cyn gynted ag sy'n bosibl y rhaglen ar gyfer adolygu a diweddarau'r holl weithdrefnau perthnasol fel y cânt eu rhestru yn y Cynllun Gweithredu ar gyfer y Polisi Diogelu.	<p>Mae'r adolygiad o'r cynllun gweithredu wedi dangos bod angen o hyd rhoddi sylw i'r isod</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adolygu'r Polisi Gwirfoddoli er mwyn sicrhau ei fod yn cydymffurfio gyda Chynllun Gweithlu Diogel y Cyngor - Adolygu a diweddarau'r Polisi Disgyblu. (Wedi ei gynllunio ar gyfer Mehefin 	Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd	I'w drefnu	Mae nifer o'r polisiâu allweddol wedi cael eu hadolygu a'i diweddarau. Cwblheir y gweddill yn unol â'r amserlen

	<p>2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithredu'r canllawiau ar gyfer mesurau ataliol ac amser allan. 	<p>Pennaeth AD</p>	<p>Mehefin 2016</p>	
		<p>Pennaeth Gwasanaethau Plant</p>	<p>Mawrth 2016</p>	
<p>Dylid cwblhau gwaith ar bolisi a gweithdrefnau recriwtio diogel effeithiol a gweithredu'r gweithdrefnau ar frys.</p>	<p>Cymeradwyo a Gweithredu'r Polisi</p>	<p>Pennaeth AD</p> <p>Yr Holl Benaethiaid Gwasanaeth</p>		<p>Cwblhawyd</p>
<p>Dylid cwblhau'r rhaglen hyfforddiant diogelu a'i defnyddio ar draws y Cyngor a monitro presenoldeb cyn gynted ag sy'n bosibl.</p>	<p>Cymeradwyo Strategaeth a Fframwaith Hyfforddiant yr Awdurdod Lleol.</p> <p>Sefydlu trefniadau</p>	<p>Pennaeth AD</p>	<p>Medi 2015</p>	<p>Ar y gweill</p>

	<p>Monitro.</p> <p>Dylunio Rhaglen Hyfforddiant Ymestyn y rhaglen a'i gwerthuso.</p>			
<p>Dylid gwneud defnydd llawn o'r cyfle i elwa o brofiadau cynghorau a sefydliadau eraill o fewn y Bwrdd Diogelu Plant Rhanbarthol newydd.</p>	<p>Bydd Cyngor Sir Ynys Môn yn gweithio mewn cydweithrediad ag asiantaethau eraill; bydd yn cydymffurfio gyda phrotocolau a gweithdrefnau'r Bwrdd Diogelu Plant Rhanbarthol a'r Bwrdd Archwilio Diogelu Rhanbarthol a bydd yn ymateb yn gadarnhaol i unrhyw argymhellion ynghylch gwella ei bolisiau a'i weithdrefnau diogelu.</p>	<p>Cyfarwyddwr Cymuned</p>	<p>Yn mynd rhagddo</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwymo aelodaeth i'r Bwrdd Diogelu Plant Rhanbarthol a'r Grwpiau Cyflawni Lleol- mae rhai'n aelodau neu'n gadeiryddion o nifer o is-grwpiau. Mae Swyddogion yr Awdurdod Lleol wedi cymryd rhan mewn nifer o adolygiadau ymarfer gan gyfrannu at y broses ddysgu a gwella ar sail ranbarthol.</p> <p>Mae'r Awdurdod Lleol yn rhoddi cefnogaeth ariannol ac adnoddau anariannol tuag at waith</p>

				y Bwrdd.
--	--	--	--	----------

Trefniadau Awdurdodau Lleol i Helpu i Ddiogelu Plant

Cyngor Sir Ynys Môn

Blwyddyn archwilio: 2014-15

Cyhoeddwyd: Rhagfyr 2014

Cyfeirnod y ddogfen: 327A2014

Statws yr adroddiad

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Sir Ynys Môn fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na'r archwilydd penodedig, lle y bo'n gymwys, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau yngl n â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Brian Jones a gyflawnodd y gwaith.

Cynnwys

Adroddiad cryno

Cefndir	4
---------	---

Canfyddiadau a chasgliadau'r adolygiad	4
--	---

Cynigion ar gyfer gwella	8
--------------------------	---

Atodiadau

Crynodeb o ganfyddiadau'r arolwg	9
----------------------------------	---

Adroddiad cryno

Cefndir

1. Mae pawb yn gyfrifol am ddiogelu plant. Mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd statudol i roi trefniadau diogelu ar waith sy'n cynnwys gwaith cynllunio strategol, cymorth a chanllawiau i holl ddarparwyr gwasanaethau perthnasol yn eu hardal, a darpariaeth uniongyrchol rhai gwasanaethau eu hunain. Yn arbennig, mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd i weithio mewn partneriaeth ag eraill er mwyn sicrhau diogelwch a lles plant yn eu hardal, gan gynnwys y Bwrdd Lleol Diogelu Plant.
2. Mae gan gyflogeion a gwirfoddolwyr sy'n gweithio gyda phlant ddyletswyddau a chyfrifoldebau diogelu penodol. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol ac ysgolion sicrhau, drwy eu trefniadau Adnoddau Dynol a phersonél, fod gwiriadau priodol ar waith er mwyn sicrhau bod gan gyflogeion a gwirfoddolwyr gymeriad da a bod eu harferion gwaith yn cael eu rheoli a'n monitro. Hefyd, mae'n rhaid i awdurdodau lleol sicrhau bod prosesau ar waith i ymchwilio i honiadau a wneir yn erbyn staff, athrawon a staff cymorth, a gwirfoddolwyr a'u cofnodi.
3. Mae angen i aelodau, Prif Weithredwyr ac uwch reolwyr sicrhau eu bod yn goruchwyllo'r trefniadau diogelu sydd ar waith ar draws yr awdurdod mewn modd priodol. Dylent fynd ati i geisio a chael sicrwydd bod trefniadau yn gweithredu'n effeithiol oherwydd, heb y sicrwydd hwn, ni fyddant yn gallu dangos eu bod wedi cyflawni eu rhwymedigaeth statudol o ran diogelu.
4. Rhwng mis Mawrth a mis Mai 2014, cwblhaodd Swyddfa Archwilio Cymru adolygiad o drefniadau sicrwydd ac atebolrwydd Cyngor Sir Ynys Môn (y Cyngor) ar gyfer sicrhau bod trefniadau corfforaethol dilys i ddiogelu ar waith ac yn gweithio'n effeithiol. Edrychodd yr astudiaeth ar yr hyn y mae'r Cyngor ei hun wedi'i wneud i geisio sicrwydd bod y trefniadau y mae wedi'u rhoi ar waith i helpu i ddiogelu plant yn effeithiol, drwy adolygu'r ffordd y mae'r Cyngor yn cyflawni ei gyfrifoldebau diogelu ar bob lefel: cabinet, uwch dîm rheoli, craffu a swyddogion unigol.
5. Canolbwyntiodd yr astudiaeth ar ateb y canlynol: **A yw trefniadau llywodraethu a rheoli'r Cyngor yn rhoi sicrwydd bod plant yn cael eu diogelu?** Y prif gwestiynau yr oedd yr adolygiad yn ceisio eu hateb oedd:
 - A oes trefniadau llywodraethu, atebolrwydd a rheoli clir ar gyfer monitro a yw'r Cyngor yn cyflawni ei gyfrifoldebau o ran diogelu plant?
 - A yw'r Cyngor yn monitro ac yn gwerthuso gwybodaeth briodol, sy'n rhoi sicrwydd ei fod yn cyflawni ei gyfrifoldebau o ran diogelu plant?
 - A yw systemau sicrwydd yn gweithredu'n effeithiol?

Canfyddiadau a chasgliadau'r adolygiad

6. Diwygiwyd paragraff 6 fel a ganlyn: Edrychwyd ar bolisiau sy'n berthnasol i waith diogelu; adroddiadau i'r Cyngor, y Cabinet a Chraffu; a nodwn isod ein casgliadau ar sail y graddau y mae'r Cyngor wedi rhoi ar waith brosesau a rheolaethau sicrwydd a rheoli effeithiol ym maes diogelu ac yn eu gweithredu. Fel rhan o'r astudiaeth hon,

darparwyd arolwg ar-lein i aelodaeth etholedig, uwch reolwyr, a staff addysg, ysgolion a hamdden er mwyn profi trefniadau'r Cyngor ym maes diogelu. Mae arolygon yn werthfawr am eu bod yn cynnig cipolwg ar waith y Cyngor o safbwynt y bobl sy'n gwneud penderfyniadau ac sy'n gwneud y gwaith. Mae hefyd yn ein galluogi i brofi cryfderau neu wendidau perthynol trefniadau diogelu lleol a nodi ble y gall cynghorau wneud gwelliannau. Nodir canfyddiadau manwl yr arolwg ar gyfer y Cyngor yn **Atodiad 1**, er ein bod yn cynnwys casgliadau pennawd lle bo'n berthnasol ym mhob un o'r adrannau canlynol.

Mae'r trefniadau llywodraethu, atebolrwydd a rheoli ar gyfer monitro a yw'r Cyngor yn cyflawni ei gyfrifoldebau o ran diogelu plant yn cynnwys rhai gwendidau y mae'n rhaid i'r Cyngor fynd i'r afael â hwy

7. Mae'r Cyngor wedi bod yn mynd drwy gyfnod o newid ers i Lywodraeth Cymru benodi pum comisiynydd yn lle gweithrediaeth y Cyngor yn ystod gwanwyn 2011. Mae llawer o bolisiau ac arferion wedi newid ers hynny; ac mae'r sefyllfa yn dal i fynd rhagddi. Mae'r Cyngor wrthi'n symud o ganolbwyntio'n benodol ar gamau adferol i sicrhau bod ei Arferion Gofal Plant yn cyrraedd y safon, i gam datblygu a gwella trefniadau diogelu yn fwy cyffredinol.
8. Mae gan y Cyngor Fwrdd Diogelu Corfforaethol sy'n gyfrifol am sicrhau bod prif ddyletswyddau'r Cyngor o ran diogelu plant ac oedolion agored i niwed yn cael eu cyflawni'n ddigonol. Mae llawer o bolisiau a gweithdrefnau cysylltiedig wedi cael eu hadolygu ar gam 'adfer' y gwelliannau o fewn y Cyngor ac mae cynllun ar waith i roi 'pecynnau cymorth' i reolwyr er mwyn egluro eu rôl yn y broses o ddilyn y prif bolisiau a gweithdrefnau cysylltiedig.
9. Mae'n amlwg bod y dull corfforaethol o ddiogelu wedi gwella'r cyswllt rhwng y gwasanaethau, sy'n debygol o wella diogelwch i blant, er ei bod o bosibl yn rhy gynnar i farnu i ba raddau y mae hyn yn arwain at newid arferion. Mae polisi'r Cyngor ar ddiogelu plant wedi cael ei fabwysiadu ac mae'n glir ac wedi'i ysgrifennu'n dda. Mae gan y Cyngor Gynllun Gweithredu Polisi Diogelu er mwyn sicrhau bod y polisi yn cael ei weithredu'n llawn. Eto i gyd, mae hynt y cynllun gweithredu, a fyddai'n arwain at fabwysiadu'r polisi ym mhob agwedd ar waith cynllunio gwasanaethau a gweithrediadau, wedi dioddef peth oedi yn erbyn dyddiadau targed gwreiddiol, yn rhannol achos gwaith y Cyngor ar orffen Gwerthusiadau Swyddi.
10. Mae Cofrestr Risg Gorfforaethol y Cyngor yn cynnwys diogelu plant fel eitem a cheir cofrestrau risg adrannol. Fodd bynnag, roedd nifer o'r staff allweddol a holwyd gennym o'r farn nad yw systemau rheoli risg wedi'u hymgorffori'n llawn yng ngweithdrefnau'r Cyngor eto er mwyn lliniaru risgiau i ddiogelu plant a phobl ifanc. Felly, ni fyddai'n ddiogel dod i'r casgliad bod gweithdrefnau rheoli risg yn gynhwysfawr nac ychwaith fod yr holl risgiau wedi'u lliniaru'n llawn ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae'n amlwg bod yr uwch reolwyr a holwyd gennym yn ymwybodol o'r angen am welliannau yn y maes hwn.

-
11. Gan mai dim ond yn ddiweddar y mae rhai o'r trefniadau llywodraethu a rheoli hyn ar gyfer diogelu plant wedi'u cyflwyno a'u bod yn y cylch cyntaf o ran eu defnydd, nid ydynt wedi profi eu hunain eto. Yn ein barn ni, rhaid i'r Cyngor ymdrin â'r gwendidau a nodir uchod yn gyflym a sicrhau ei fod yn gwerthuso'r trefniadau newydd er mwyn bodloni ei hun fod y gwelliannau a ddymunir yn cael eu cyflawni.

Mae trefniadau'r Cyngor ar gyfer monitro a gwerthuso ei gyfrifoldebau diogelu plant yn cynnwys rhai gwendidau y mae'n rhaid i'r Cyngor fynd i'r afael â hwy

12. Cynhelir arfarniad blynyddol o bob ysgol ym maes diogelu gan ddefnyddio cerdyn adrodd safonol. Hefyd, cyflwynir adroddiadau ar berfformiad ar lefel Gwasanaethau Plant ac mae'n cynnwys adrodd ar ddangosyddion perfformiad statudol. Eto i gyd, heblaw am Wasanaethau Cymdeithasol, nid yw cynlluniau busnes yn cynnwys amcanion na mesurau diogelu. Mae angen i dargedau ym maes diogelu gael eu hamlinellu ar gyfer y rhan fwyaf o wasanaethau, ond mae cynlluniau i wneud hynny yng Nghynllun Gweithredu'r Polisi Diogelu. O fewn trefniadau rheoli perfformiad cyffredinol y Cyngor, sydd wedi bod ar waith ers tua 18 mis, cynhelir cylch heriau gwasanaeth sy'n cynnwys swyddogion ac aelodau ddwywaith y flwyddyn.
13. Nid yw diogelu plant wedi ymddangos ar agenda graffu yn y 12 mis diwethaf, er gwaethaf datblygu a chyflwyno'r polisi diogelu. Nid yw trefniadau newydd, a gynigiwyd yn y polisi i sicrhau y creffir yn effeithiol ar faterion diogelu wedi'u pennu'n derfynol eto.
14. Mae uwch reolwyr yn ymwybodol bod y rhan fwyaf o ddata a gesglir ac a ddefnyddir ar hyn o bryd yn ymwneud â dangosyddion perfformiad statudol gofal plant, ac maent yn cydnabod bod angen i waith sicrhau ansawdd gael ei ddatblygu'n llawnach y tu hwnt i gasglu dangosyddion perfformiad ac adrodd arnynt. Bydd hyn yn sicrhau bod perfformiad ac arferion yn cael eu gwerthuso'n llawnach. Mae Cerdyn Sgorio Diogelu Corfforaethol wrthi'n cael ei ddatblygu gydag ystod fwy cynhwysfawr o wybodaeth am berfformiad sy'n rhoi darlun mwy cyfoethog o ansawdd gwaith diogelu plant. Gallai hyn fod yn rhan o waith y Bwrdd Diogelu Corfforaethol. Dylid achub ar y cyfle i gynnwys y Bwrdd Lleol Diogelu Plant rhanbarthol yn hyn o beth.
15. Mae lefel dda o ddealltwriaeth ymhlith staff o'r newidiadau diweddaraf ym maes deddfwriaeth. Mae'r camau sydd eu hangen er mwyn diweddarau gweithdrefnau'n llawn fel y gellir rhoi system ddiwygiedig y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ar waith yn effeithiol yng Nghynllun Gweithredu'r Polisi Diogelu ac mae adran Adnoddau Dynol y Cyngor yn gweithio ar adran recriwtio diogel i'w hychwanegu at y polisi recriwtio cyfredol. Nid yw'r polisi recriwtio diogel llawn na'r gweithdrefnau cysylltiedig wedi'u cyhoeddi eto, ac mae gan 13 o gamau gweithredu yng Nghynllun Gweithredu'r Polisi Diogelu sy'n ymwneud â recriwtio diogel ddyddiadau targed sydd wedi'u pennu drwy gydol 2014. Mae angen ymdrin â'r maes hwn ar fyrder fel y gall y Cyngor fod yn siŵr bod arferion recriwtio diogel ar waith.

-
16. O ran monitro ymwybyddiaeth a chymhwysedd staff mewn perthynas â diogelu, dengys cofnod hyfforddi'r Cyngor fod 168 aelod o staff wedi mynychu sesiynau hyfforddi penodol ym maes diogelu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf gyda 39 arall yn mynychu sesiwn sefydlu gorfforaethol, sy'n cynnwys amser ar ddiogelu. Fodd bynnag, nid oes unrhyw ddata ar berfformiad yn erbyn targed y Cyngor o 100 y cant.
 17. O'n harolwg, nodwyd bod mwy o ymatebwyr ar Ynys Môn yn cytuno'n gryf neu'n cytuno ar sut mae eu rôl/swydd yn cyfrannu at y gwaith o ddiogelu ac amddiffyn plant a phobl ifanc na chyfartaledd yr arolwg, sef 98 y cant o gymharu â 95 y cant. Eto i gyd, roedd llai o ymatebwyr yn cytuno'n gryf neu'n cytuno bod eu cyfrifoldebau ym maes diogelu ac amddiffyn plant a phobl ifanc wedi cael eu hegluro pan wnaethant ddechrau ar eu rôl na chyfartaledd yr arolwg, sef 63 y cant o gymharu â 75 y cant.

Mae dull y Cyngor o nodi a gweithredu ar welliannau o ran ei drefniadau diogelu yn cynnwys rhai gwendidau y mae'n rhaid iddo ymdrin â hwy

18. Mae trefniadau diogelu'r Cyngor wedi bod yn cael eu hadolygu ers mabwysiadu'r Polisi Diogelu cyfredol ym mis Rhagfyr 2012. Dywed y polisi hwnnw y caiff ei adolygu bob tair blynedd neu os bydd unrhyw newidiadau mewn deddfwriaeth, neu er mwyn ystyried newidiadau mewn arferion gwaith a all ddeillio o ddigwyddiadau neu honiadau. Hefyd, er mwyn sicrhau bod arferion diogelu yn effeithiol, bydd y Cyfarwyddwr Cymuned yn gweithio gyda'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol er mwyn rhoi rhaglen archwilio flynyddol ar waith. Mae Rhaglen Archwilio Mewnol 2014-15 yn debygol o gynnwys diogelu.
19. Cynllun Gweithredu'r Polisi Diogelu yw'r ffordd y caiff y gwelliannau angenrheidiol i drefniadau diogelu eu dwyn ynghyd a'u cynllunio. Fodd bynnag, nid yw'r holl ddyddiadau targed yn cael eu bodloni a fydd yn arwain at oedi wrth bennu'r dulliau adrodd rheolaidd gofynnol.
20. At hynny, ceir saith pwynt gweithredu yn y cynllun sy'n ymwneud â hyfforddi staff ac Aelodau ym maes diogelu a'r angen i gofnodi perfformiad ar system Northgate. Unwaith eto, mae'r gwaith hwn 'yn mynd rhagddo' ac mae angen ei gwblhau ar fyrder er mwyn cyflawni'r ymrwymiad i sicrhau y gall pob aelod o staff gyflawni gwaith diogelu plant yn ddigonol. Mae'r Cyngor ychydig islaw cyfartaledd yr arolwg ar gyfer nifer y bobl sydd wedi cael hyfforddiant ym maes diogelu yn y chwe mis diwethaf - 31 y cant o gymharu â chyfartaledd ein harolwg sef 32 y cant - ond mae ychydig uwchlaw cyfartaledd yr arolwg ar gyfer nifer y bobl nad ydynt byth wedi cael hyfforddiant ym maes diogelu, sef 7 y cant o gymharu â 10 y cant.
21. Er bod ymrwymiad clir i wella, a thystiolaeth bod newidiadau yn cael eu cyflwyno, bu'r cynnydd yn araf. Mae cyfle, fel rhan o broses ailstrwythuro a gyflwynir maes o law i ystyried y ffordd orau i roi rheolaeth y Cyngor ar Ddiogelu yn brif-ffrwd i roi hwb i'r gwaith sydd eisoes yn mynd rhagddo, a sicrhau bod gwelliannau angenrheidiol eraill yn cael eu cyflwyno.

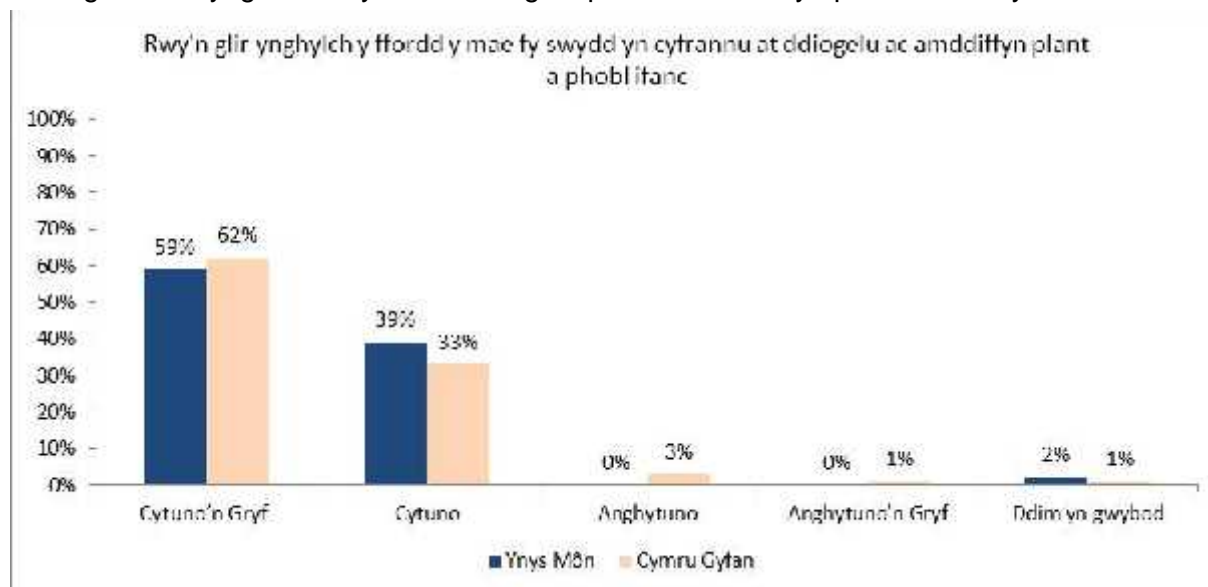
Cynigion ar gyfer gwella

- C1 Dylai trefniadau ar gyfer craffu'n effeithiol ar bob agwedd ar ddiogelu plant gael eu pennu'n derfynol a'u gweithredu cyn gynted â phosibl.
- C2 Dylai ymwybyddiaeth o gysyniad a gweithdrefnau system rheoli risg gynhwysfawr gael ei chynnwys yn y gweithdrefnau craffu newydd.
- C3 Dylid creu rôl newydd Prif Swyddog ym maes Diogelu a'i chyflwyno mewn man priodol yn y strwythur Rheoli Corfforaethol.
- C4 Dylai'r rhaglen ar gyfer adolygu a diweddarau'r holl weithdrefnau perthnasol, fel y'u rhestrir yng Nghynllun Gweithredu'r Polisi Diogelu, gael ei chwblhau cyn gynted â phosibl.
- C5 Dylai gwaith ar bolisi a gweithdrefn recriwtio diogel effeithiol gael ei gwblhau a dylai'r weithdrefn honno gael ei rhoi ar waith ar fyrder.
- C6 Dylai'r rhaglen hyfforddi ym maes diogelu gael ei phennu'n derfynol a'i rhoi ar waith ym mhob rhan o'r Cyngor gan fonitro lefelau presenoldeb yn llawn cyn gynted â phosibl.
- C7 Dylai gwaith ar y Cerdyn Sgorio Diogelu Corfforaethol gael ei gwblhau cyn gynted â phosibl a dylai gynnwys Cardiau Sgorio Diogelu penodol o bob Cyfarwyddiaeth a maes gwasanaeth.
- C8 Dylid achub ar bob cyfle i ddysgu o brofiad y cynghorau a'r sefydliadau eraill o fewn y BLIDP rhanbarthol newydd.
- C9 Dylai'r gwaith o bennu proses graffu ffurfiol reolaidd ym maes diogelu fod yn flaenoriaeth ochr yn ochr â chadarnhau gwaith Archwilio Mewnol rheolaidd ar ddiogelu.

Atodiad 1

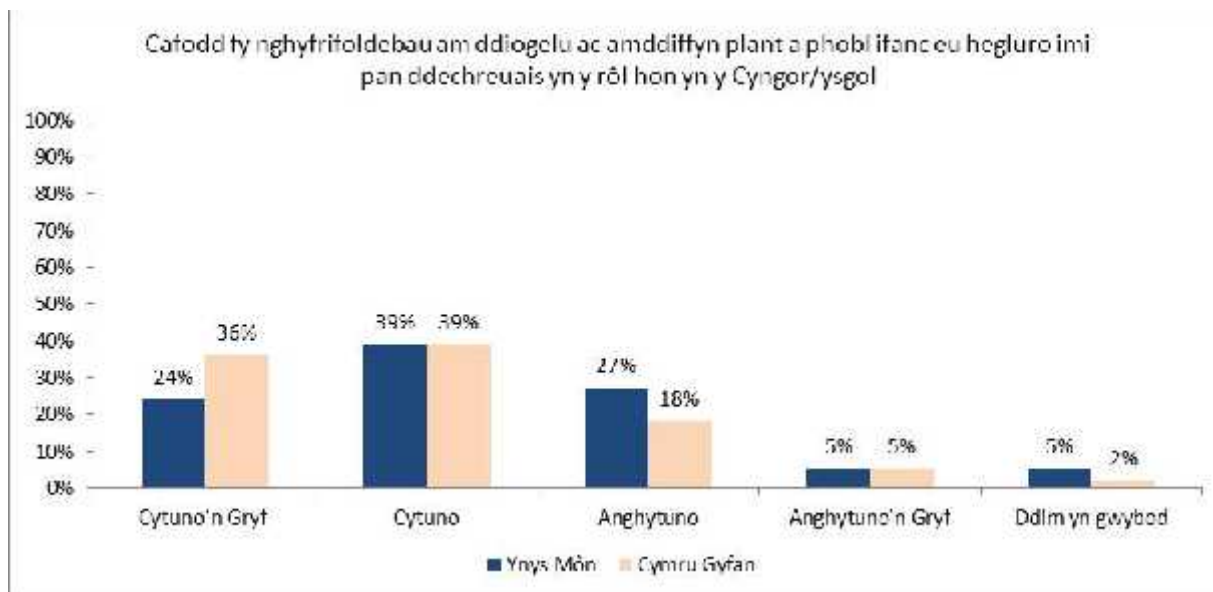
Crynodeb o ganfyddiadau'r arolwg

Arolwg o holl Gynghorau Cymru ar ddiogelu plant ac amddiffyn pobl ifanc: Ynys Môn

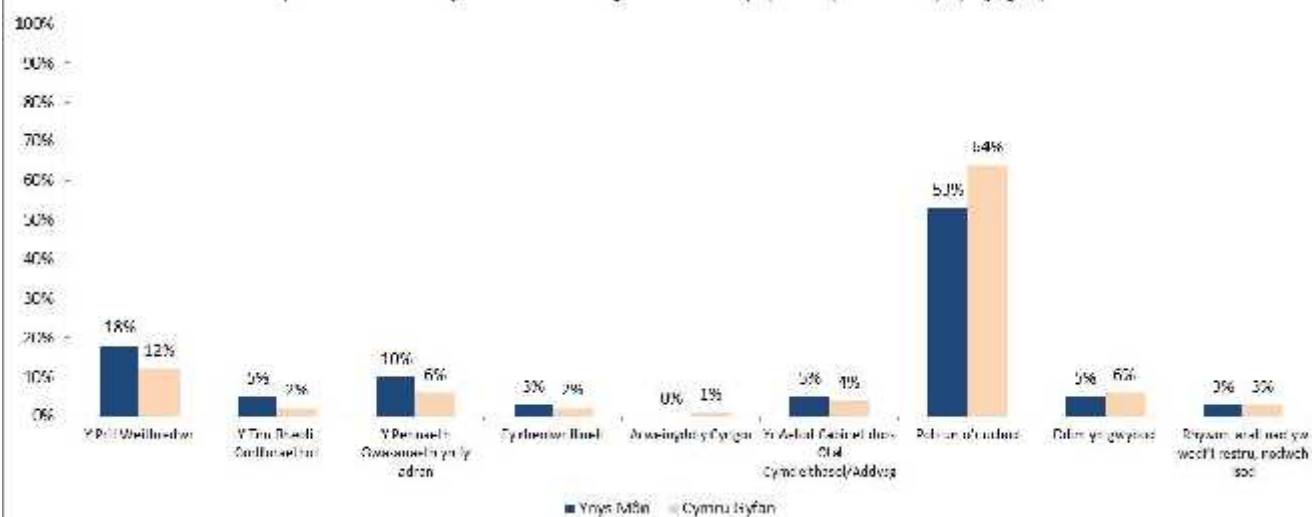
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	1	24	16	-	-	1
Barn a fynegwyd *				59%	39%			2%
Cymru Gyfan	1996	-	6	1235	664	53	12	26
Barn a fynegwyd *				62%	33%	3%	1%	1%

* Fel bod yr adroddiad yn haws i'w ddarllen, dangosir canrannau i'r pwynt canran cyfan agosaf. Felly, mae'n bosibl nad yw'r ffigurau unigol yn creu cyfanswm o 100% yn union.

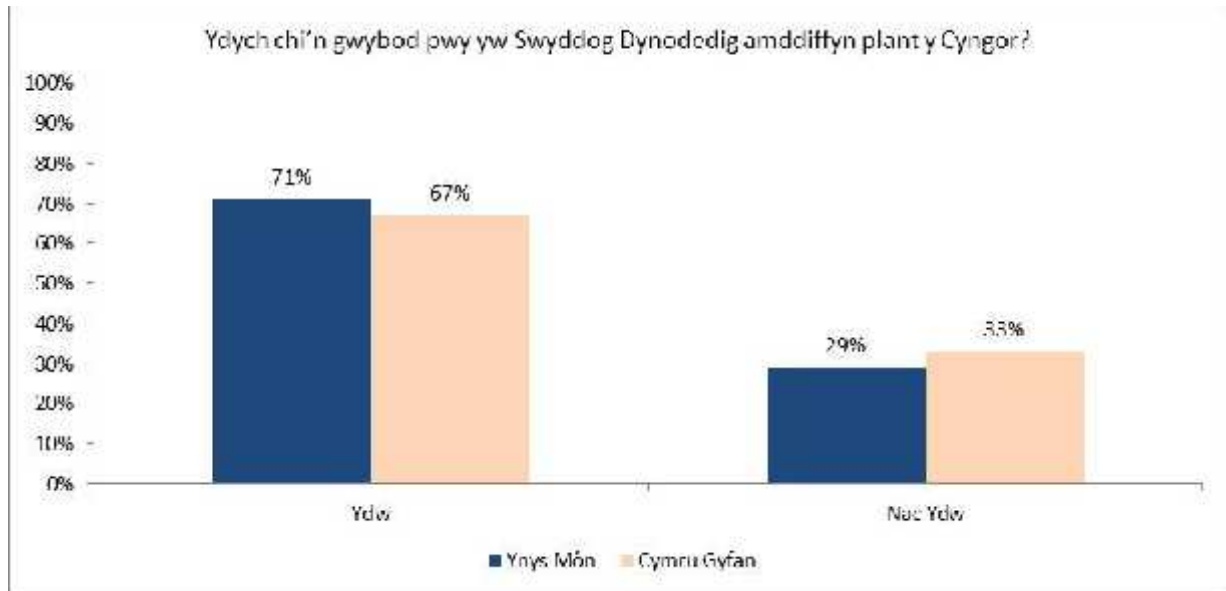

	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	1	10	16	11	2	2
Barn a fynegwyd *				24%	39%	27%	5%	5%
Cymru Gyfan	1996	-	10	716	773	358	104	35
Barn a fynegwyd *				36%	39%	18%	5%	2%

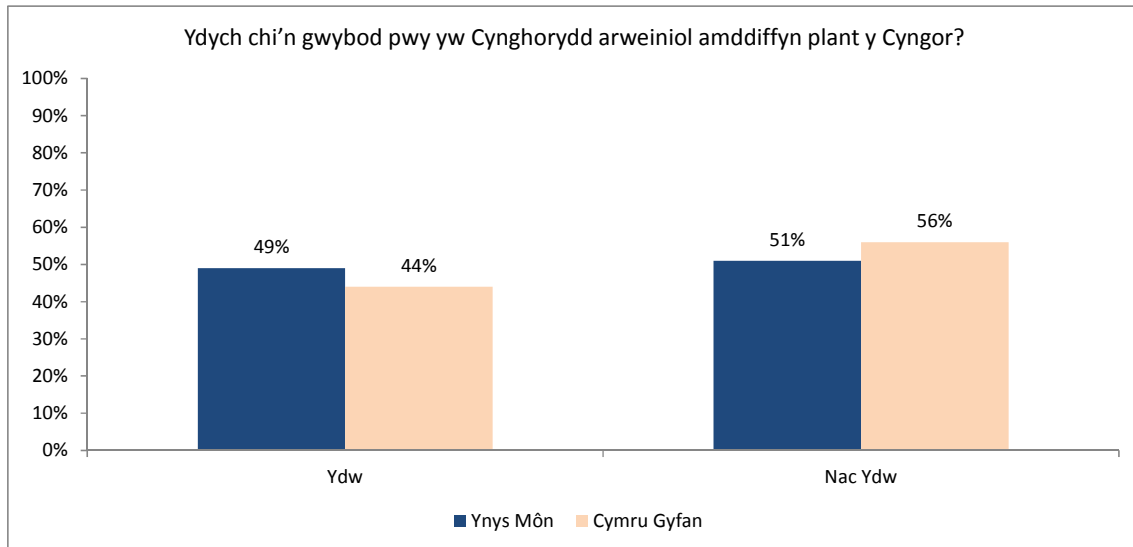
Y person neu'r bobl sy'n ratel hysbysu am ddiogelu amsamddiffyn plant a phobl ifanc yn y Cyngor yw:

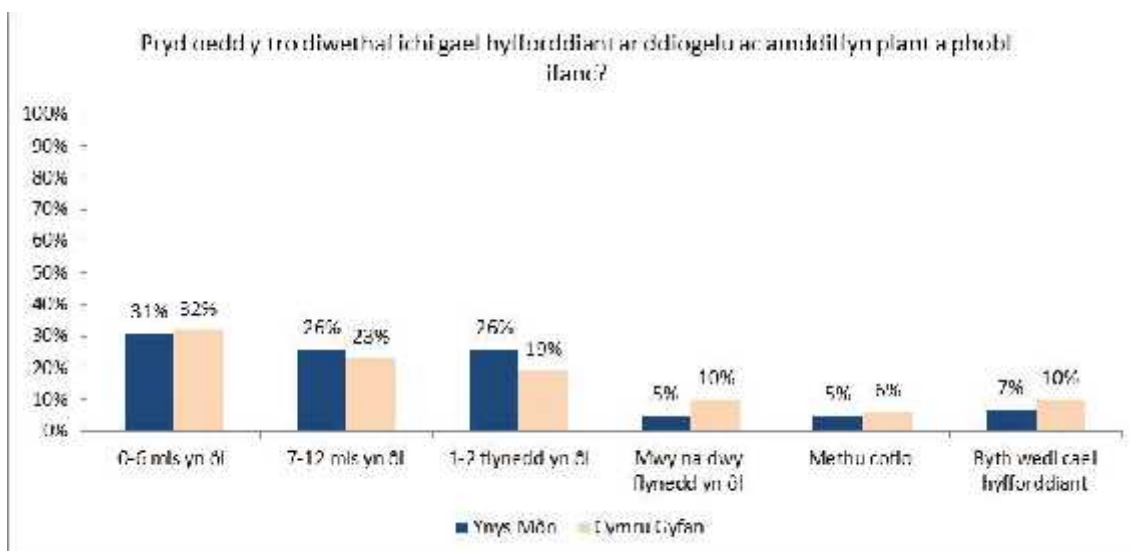
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Y Prif Weithredwr	Y Tim Rheoli Corfforaethol	Y Pennaeth Gwasanaeth yn fy adran	Fy rheolwr llinell	Arweinydd y Cyngor	Yr Aelod Cabinet dros Ofal Cymdeithasol /Addysg	Pob un o'r uchod	Ddim yn gwybod	Rhywun arall nad yw wedi'i restru, nodwch isod
Ynys Môn	42	-	2	7	2	4	1	-	2	21	2	1
Barn a fynegwyd *				18%	5%	10%	3%		5%	53%	5%	3%
Cymru Gyfan	1996	-	68	223	34	124	47	19	69	1231	115	66
Barn a fynegwyd *				12%	2%	6%	2%	1%	4%	64%	6%	3%

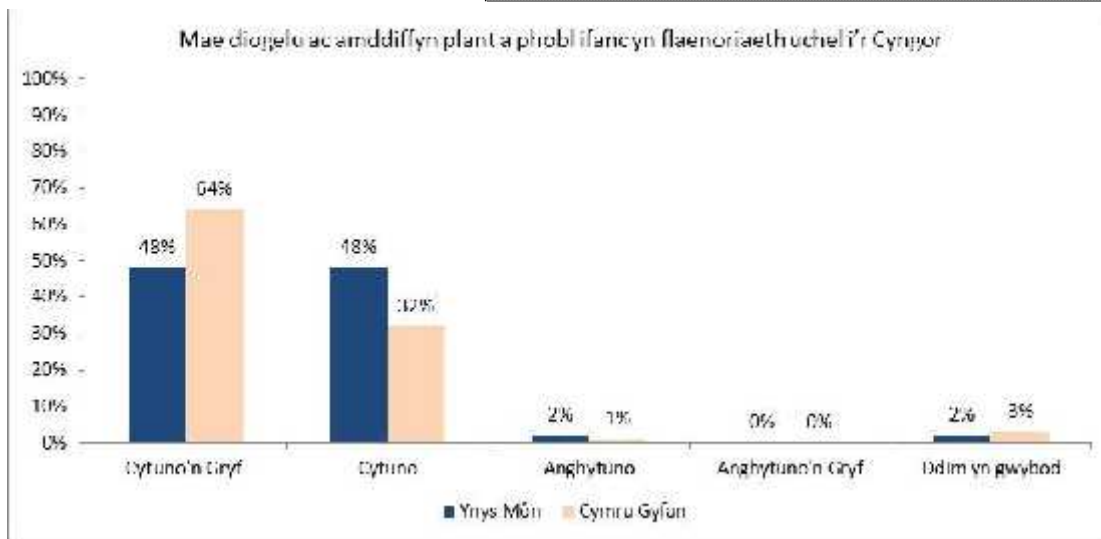
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Ydw	Nac Ydw
Ynys Môn	42	-	-	30	12
Barn a fynegwyd *				71%	29%
Cymru Gyfan	1996	-	13	1337	646
Barn a fynegwyd *				67%	33%

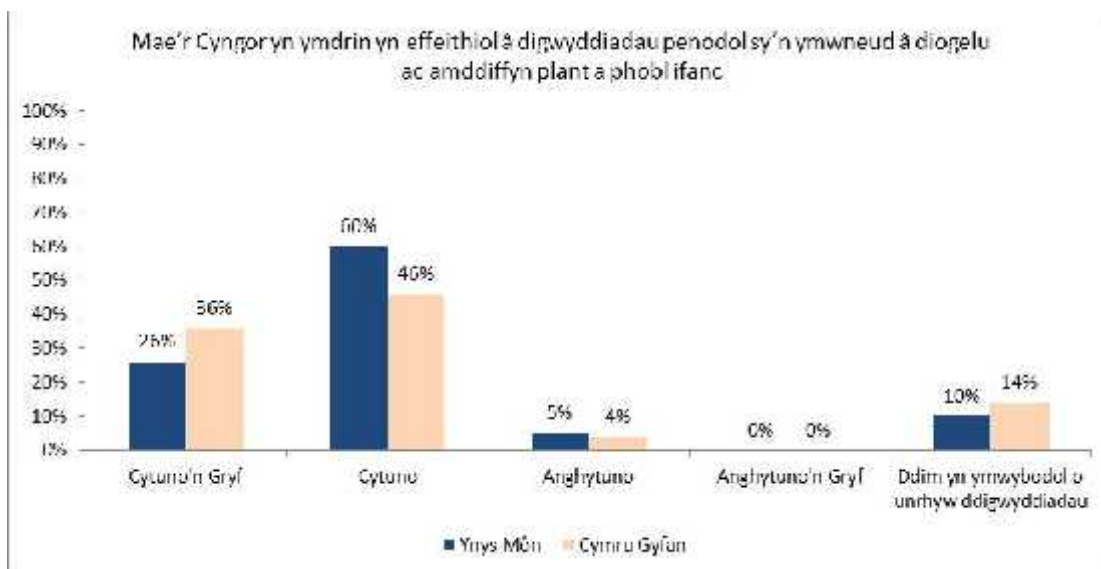
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Ydw	Nac Ydw
Ynys Môn	42	-	1	20	21
Barn a fynegwyd *				49%	51%
Cymru Gyfan	1996	-	13	881	1102
Barn a fynegwyd *				44%	56%

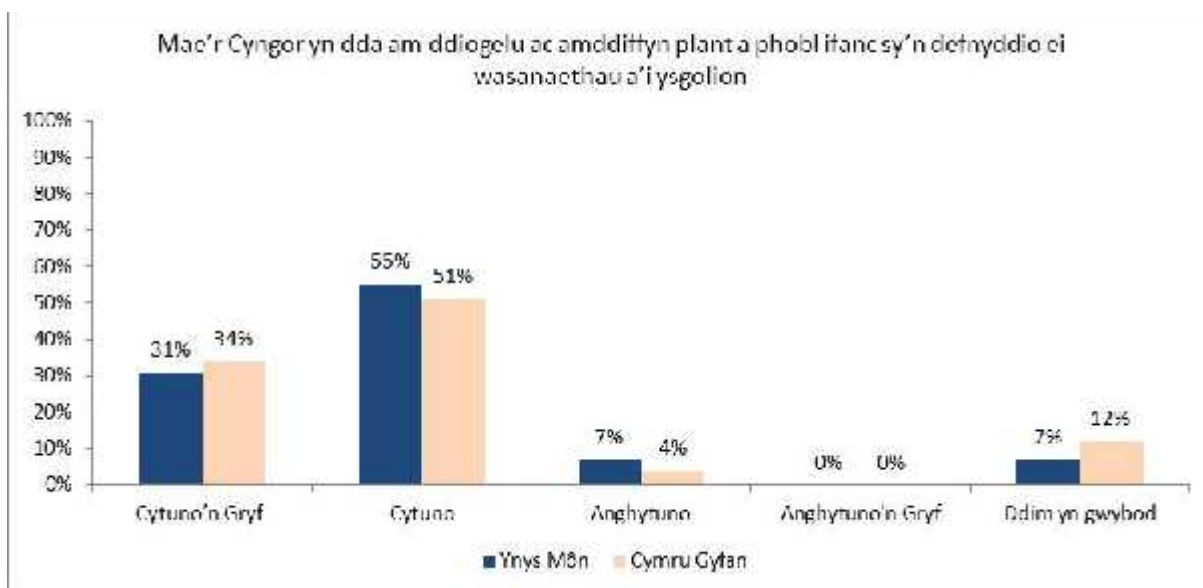
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	0-6 mis yn ôl	7-12 mis yn ôl	1-2 flynedd yn ôl	Mwy na dwy flynedd yn ôl	Methu cofio	Byth wedi cael hyfforddi ant
Ynys Môn	42	-	-	13	11	11	2	2	3
Barn a fynegwyd *				31%	26%	26%	5%	5%	7%
All Wales	1996	-	4	644	462	374	199	121	192
Barn a fynegwyd *				32%	23%	19%	10%	6%	10%

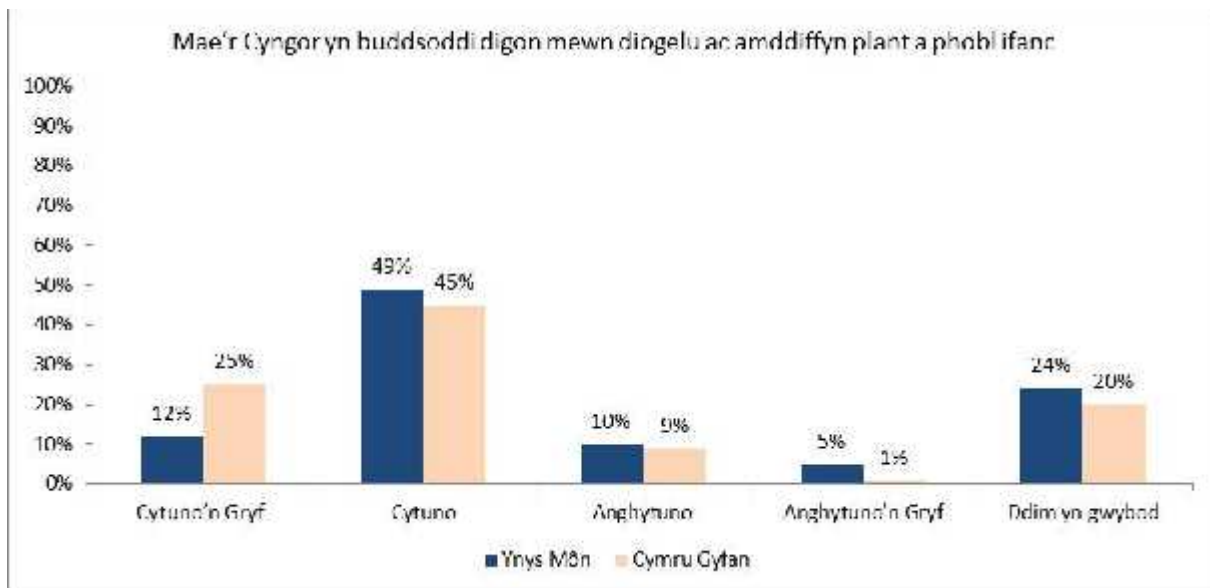
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	-	20	20	1	-	1
Barn a fynegwyd *				48%	48%	2%		2%
Cymru Gyfan	1996	-	10	1266	628	27	4	61
Barn a fynegwyd *				64%	32%	1%	0%	3%

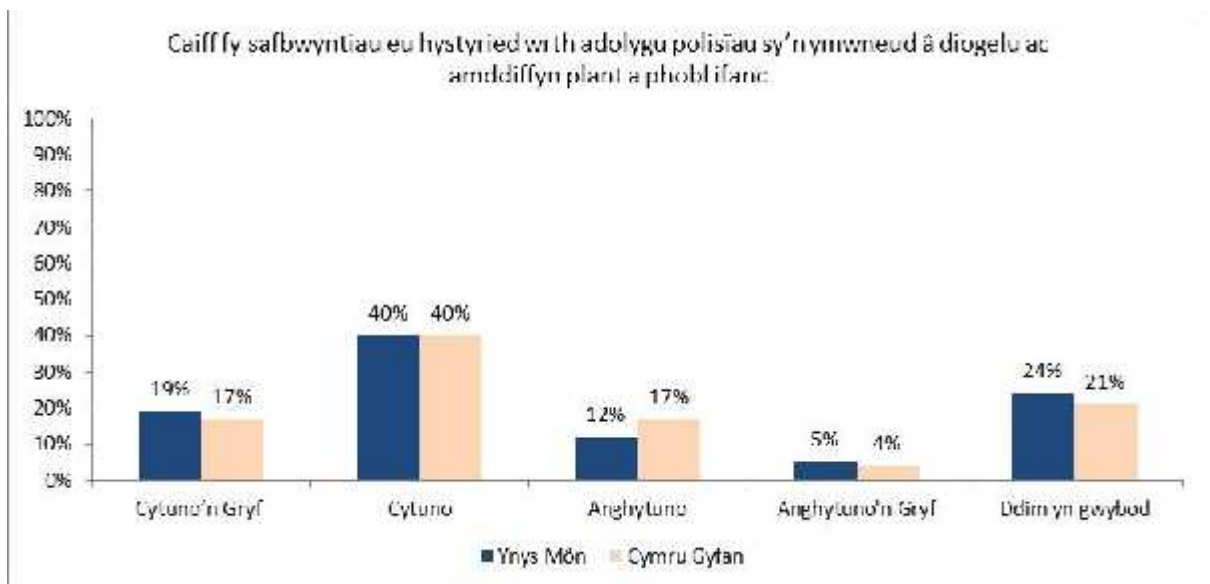
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn ymwybod ol o unrhyw
Ynys Môn	42	-	-	11	25	2	-	4
Barn a fynegwyd *				26%	60%	5%		10%
Cymru Gyfan	1996	-	11	722	911	76	5	271
Barn a fynegwyd *				36%	46%	4%	0%	14%

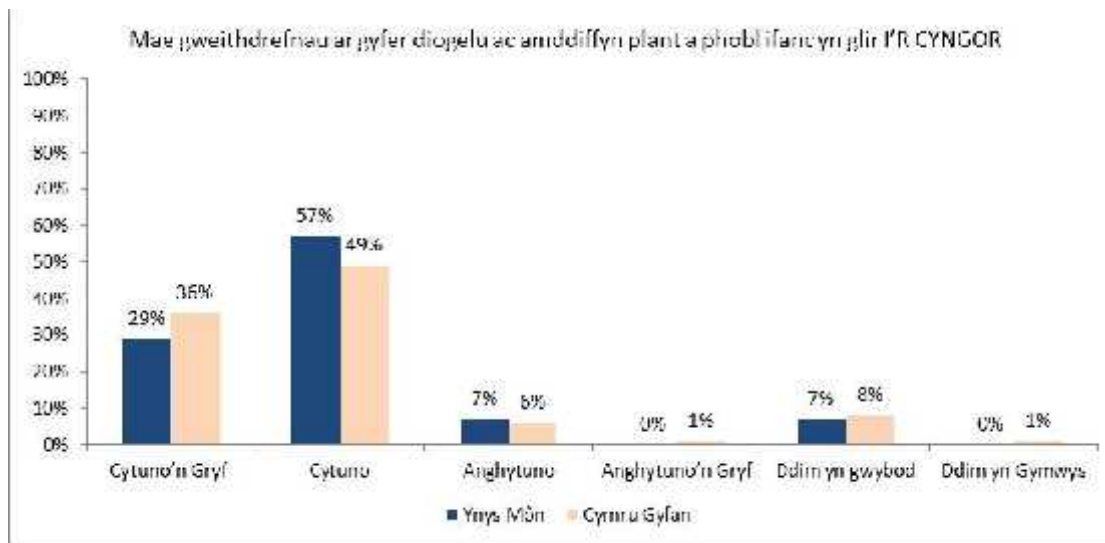
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	-	13	23	3	-	3
Barn a fynegwyd *				31%	55%	7%		7%
Cymru Gyfan	1996	-	20	665	1000	74	3	234
Barn a fynegwyd *				34%	51%	4%	0%	12%

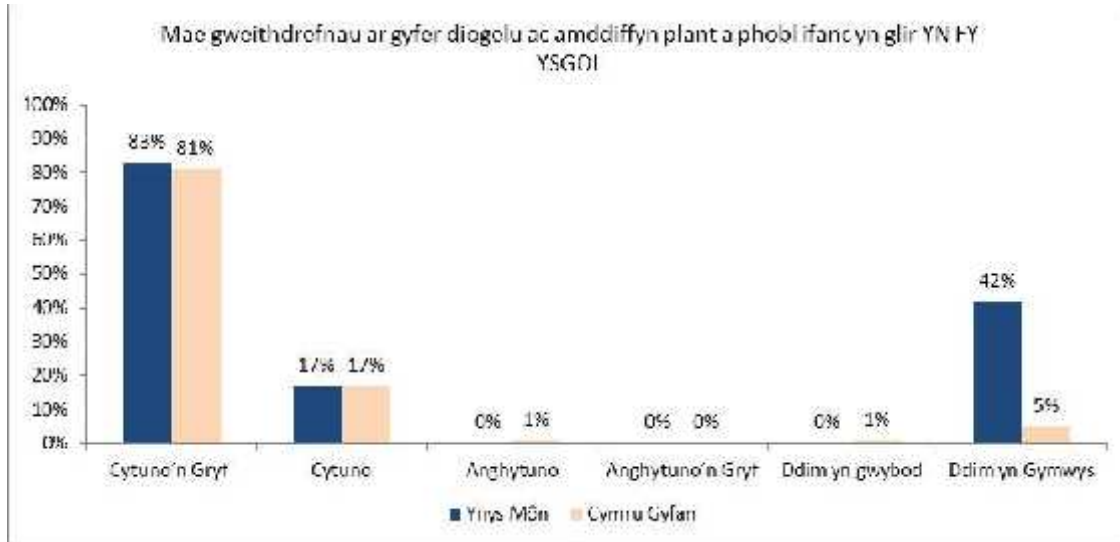
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	1	5	20	4	2	10
Barn a fynegwyd *				12%	49%	10%	5%	24%
Cymru Gyfan	1996	-	17	491	895	182	19	392
Barn a fynegwyd *				25%	45%	9%	1%	20%

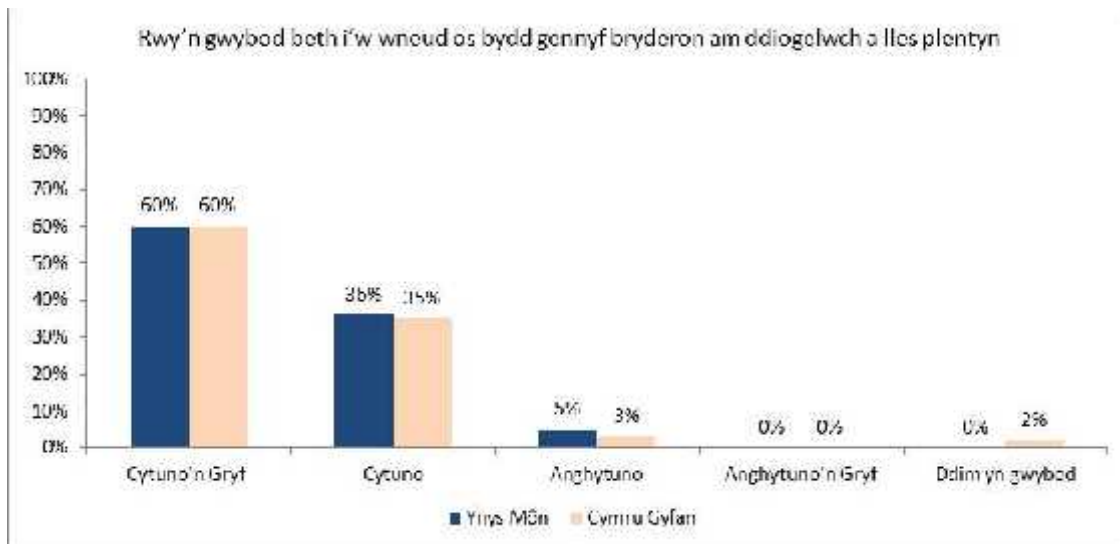
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim Ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	-	8	17	5	2	10
Barn a fynegwyd *				19%	40%	12%	5%	24%
Cymru Gyfan	1996	-	20	344	794	339	79	420
Barn a fynegwyd *				17%	40%	17%	4%	21%

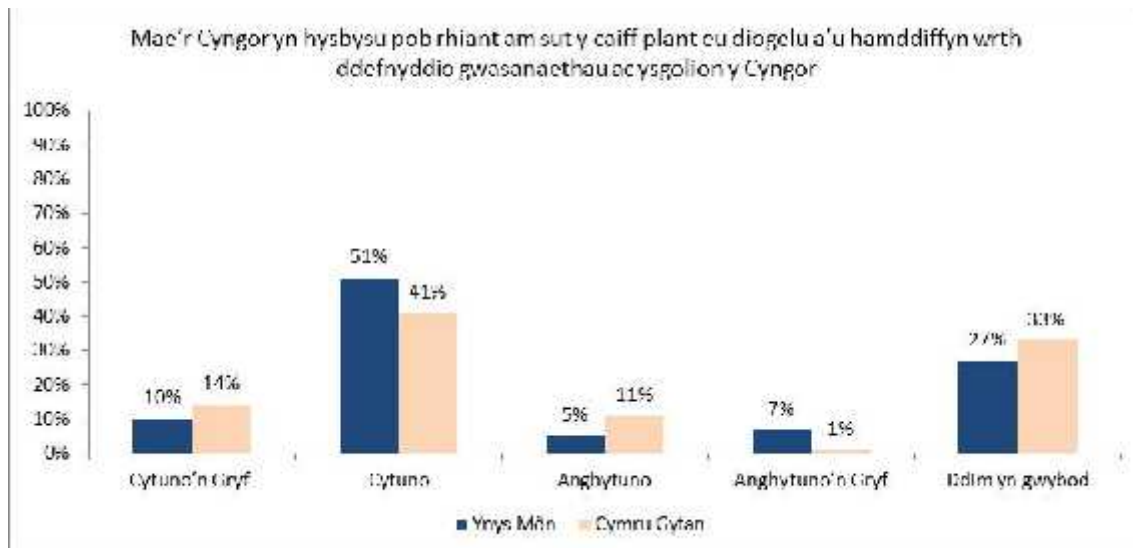
	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod	Ddim yn Gymwys
Ynys Môn	42	-	-	12	24	3	-	3	-
Barn a fynegwyd *				29%	57%	7%		7%	
Cymru Gyfan	1996	-	39	701	942	114	14	160	26
Barn a fynegwyd *				36%	49%	6%	1%	8%	1%

	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod	Ddim yn Gymwys
Ynys Môn	42	20	5	10	2	-	-	-	5
Barn a fynegwyd *				83%	17%				42%
All Wales	1996	1399	34	435	92	3	-	5	28
Barn a fynegwyd *				81%	17%	1%		1%	5%

	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	-	25	15	2	-	-
Barn a fynegwyd *				60%	36%	5%		
Cymru Gyfan	1996	-	29	1174	683	64	8	38
Barn a fynegwyd *				60%	35%	3%	0%	2%

	Cyfanswm	Heb ofyn	Dim ateb	Cytuno'n Gryf	Cytuno	Anghytuno	Anghytuno'n Gryf	Ddim yn gwybod
Ynys Môn	42	-	1	4	21	2	3	11
Barn a fynegwyd *				10%	51%	5%	7%	27%
Cymru Gyfan	1996	-	27	269	816	213	29	642
Barn a fynegwyd *				14%	41%	11%	1%	33%

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: info@wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk